

δεν εφάνηκε. Πέρασε τὸ καλοκαίρι, ἦρθε κι' ὁ χειμῶνας καὶ τίποτε. Ἡ Παυλίνα ἔσκαζε ἀπὸ μέσα της.

— Τί ἀγάπη εἶνε αὐτή! ἔλεγε μέσα της. Ἐνα χάρισμα τοῦ ζήτησα καὶ δὲν μπόρεσε νὰ μοῦ τὸ φέρῃ.

Καὶ σιγὰ σιγὰ τὸν ξέχασε τὸν Παῦλο κ' ἡ ἀγάπη της σβύστηκε ὀλίγον. Γιατί ὁ Παῦλος δὲν ἐστάθηκε ἕξιος νὰ τῆς φέρῃ τὸ χάρισμα ποῦ τοῦ ζήτησε. Ὑστερα ἀπὸ λίγο ἔδωκε τὴν καρδιά της σ' ἕναν ἄλλον, τοῦδωκε τὴν ἀγάπη της, τὸ φῶς της, τὰ συλλογικά της. τοῦ χάρισε τὸ μορφο κορμί της, ὅ,τι εἶχε τοῦ τὰ χάρισε. Γιατί τὸν ἀγάπησε κι' αὐτὴ δὲν ἤξερε. Ἴσως γιατί ὁ χειμωνιάτικος ἥλιος ξυπνοῦσε μὲς στὴν καρδιά της μιὰ παλιά, παγωμένη ἀγάπη. Ἴσως γιατί τὴν μεθοῦσαν μὲ τὴ βαρυσία τους μυρωδιὰ οἱ μικροὶ, γαλάζιοι μενεξέδες τοῦ περιβολιοῦ. Ἴσως γιατί μὲς στὴ φωτιά τῆς γωνιάς τριζοβολοῦσαν παράξενα τὰ ξύλα, μὲ μικρὲς, μυστικὲς φωνές. Ἴσως γιατί εἴτανε συννεφιασμένος ὁ οὐρανὸς κ' οἱ νύχτες ἀτέλειωτες. Ποιὸς τὰ ξέρει αὐτὰ τὰ πράγματα! Οὔτε ἡ ἴδια δὲν ἤξερε γιατί τὸν ἀγάπησε.

Καθε δειλινὸ, ἡ Παυλίνα μὲ τὴν καινούργια της ἀγάπη, πηγαίνανε μακριὰ τὸ γιὰλδ-γιαλδὸ, μαζεύοντες ἀγριοδιυλιέτες καὶ κυκλάμινα μέσα στὶς χαραμάδες τῶν βράχων, πότε ἀγκαλιασμένοι μέσα στὶς σπηλιές, πότε χεροπιαστοὶ στὴν ἀμμουδιά. Τὸ κύμα ἔσπαζε στὰ πόδια τους κι' ἡ Παυλίνα, κυτᾶζοντας τὸ κύμα, ἔλεγε παραπονετικὰ μέσα της.

— Ἀλλοίμονο! κανένα κύμα δὲ μοῦφερε τὸ μεγάλο διαμάντι...

Ἐνα δειλινὸ, ποῦ ὁ χειμωνιάτικος ἥλιος, ἔκαιγε σὰ νὰ εἴτανε καλοκαίρι κ' οἱ αὐρὲς τῆς θάλασσας σκορποῦσαν ἀνοιχτάτικες μυρωδιές, ἡ Παυλίνα μὲ τὸν καινούργιο της ἀγαπήτικὸ, γυρίζανε σὰν πάντα φορτωμένοι κυκλάμινα καὶ ἀγριοδιυλιέτες, ἀπ' τὸ μακρυνὸ τους περίπατο. Σὰ φτάσανε στὴν πόρτα τοῦ περιβολιοῦ, ἕνας ἀνθρώπος ἠλικιακένος, μὲ παλιὰ, μπαλωμένα ρούχα, μὲ τὸ περπάτημα τὸ ἀργὸ καὶ βαρὺ τῶν γεμιτζήδων, ζύγωσε διακριτικὰ τὴν Παυλίνα, ἔβγαλε τὸν σκούφο του καὶ τὴν ἀρώτησε σιγαλὰ, ἂν εἶνε αὐτὴ ἡ γυνίκα τοῦ δυστυχημένου τοῦ Παύλου.

Ἡ Παυλίνα τὸν ἀποπήρε.

— Τί θέλεις ἀπὸ μένα; τοῦ εἶπε. Ἄν ἦρθες νὰ μοῦ πῆς πῶς πέθανε καὶ μοῦφες τις παρρηγιές του, πᾶρ'τες πίσω καὶ πῆγαινε στὸ καλὸ Γιατί αὐτὸς στάθηκε σκληρὸς μαζί μου καὶ δὲ μοῦκανε τὸ χατήρι ποῦ τοῦ ζήτησα.

Ὁ ξένος πέτρωσε ἀπάνω στὰ πόδια του θυμήθηκε τὰ δάκρυα ποῦ ἔχυνε πεθίνοντας τὸν ξένον τόπο τ' ἄμορφο παλικαρι, θυμήθηκε τὰ γλυκόλογα ποῦ τοῦδωκε νὰ φέρῃ στὴν καλὴ του καὶ χάρισε ἄλλη μιὰ φορά ἡ καρδιά του.

— Ἀλλοίμονο, κοπέλλα μου, τῆς εἶπε. Αὐτὸς δὲν εἶναι πιά στὸν ἀπάνω κόσμο. Μέσχα στὰ σπλάχνα

τῆς γῆς, μέσα στους ἀγριούς τοὺς τόπους, ἔφαγε τὰ νιάτα του, γυρεύοντας τὴν τύχη του. Δὲν τὸν βοήθησε ὁ Θεός. Βγήκε χλωμὸς, μὲ τὴν ψυχὴ στὸ στόμα ἀπ' τὰ σκοτεινὰ λαγούμια τῆς γῆς, γιὰ νὰ ξαναμπῆ πάλι γιὰ πάντα.

Καὶ τὰ μάτια τοῦ ξένου τρέχανε δάκρυα.

— Ἄν ἦρθες νὰ κλάψης ἐδῶ, τὸν ἀποπήρε πάλι ἡ Παυλίνα, δὲ διάλεξες καλά. Τράβα τὸ δρόμο σου καὶ κλαίγε μοναχὸς σου...

— Ἀκουσέ με, καλὴ μου κοπέλλα, ξαναεἶπε ὁ ξένος. Δυὸ λόγια ἔχω ἀκόμα νὰ σοῦ πῶ. Μέσα στὴν καλύβα, ποῦ ξεψύχησε δίπλα μου, ὁ ἄμορφος, μοῦδωκε τὰ στερνά του χαιρετίσματα, δριζίζοντας με νὰ τὰ φέρω στὴν καλὴ του. Καὶ μοῦδωκε κι' ἕνα φυλαχτὸ, ποῦ τὸ εἶχε κρεμασμένο στὸ λαιμὸ του. Πᾶρε τὰ χαιρετίσματα, κρέμασε τὸ φυλαχτὸ στὸ λαιμὸ σου, συχώρα τον καὶ συμπάθησέ με.

Ὁ ξένος ἔδωκε τὸ φυλαχτὸ, ἕνα μικρὸ μεταξωτὸ χαίμαλι, καὶ τράβηξε τὸ δρόμο του μὲ σκυμένο κεφάλι. Ἡ Παυλίνα τὸ πῆρε στὰ μικρὰ, παχουλά της χεράκια κ' ἔτρεξε βιαστικὰ στὸν ἀγαπημένο της, παίζοντας μὲ τὸ μικρὸ θυμητικὸ.

Καθίσανε στὸν ψάθινο καναπέ, κάτω ἀπ' τὴν ἀνθισμένη γαζία, σφιγγοντας ὁ ἕνας τὰ χέρια τοῦ ἄλλου.

Ὅταν ἐνύχτωσε καὶ πῆγε νὰ κοιμηθῇ ἡ Παυλίνα, πέταξε ἀπάνω στὸ τραπέζι τὸ μικρὸ χαίμαλι.

— Τί τοῦ ἦρθε, εἶπε μέσα της, νὰ μοῦ στείλῃ αὐτὸ τὸ πρακτάκι. Ἔτσι πάντα στάθηκε ἀνόητος!

*

Ἐπειτα τὸ πῆρε στὰ χέρια της καὶ τὸ κύταξε μὲ περιέργεια. Τὸ μετάξι του εἴτανε ξεθωριασμένο ἀπ' τὴ πολυκαιρία καὶ βρώμικο. Τῆς ἦρθε μιὰ στιγμή νὰ τὸ πετάξῃ ἀπ' τὸ παράθυρο. Μὰ καθὼς τῶπαιζε στὰ δάχτυλά της, ἐνοιωσε κάποια σκληρόαδα μέσα του. «Τί νάχῃ τάχα μέσα τὸ φτωχὸ καὶ βρώμικο χαίμαλι;» Ἐύλωσε ξένοιαστα τίς χονδρὲς του ραφές καὶ παραμέρισε τὸ βρώμικο μπικνάκι. Ἐκεῖ ποῦ τὴ παραμέριζε, ἔβγαλε μιὰ φωνὴ τρομάρας. Τί εἴτανε αὐτὸ! Ἐνα ἄστρο ἐλαμψε στὸ σκοτάδι τῆς κάμαρας. Τὰ δάχτυλά της τρέμανε. Μιὰ μεγάλη διαμαντόπετρα, ἀστραφτερὴ σὰν τὸν ἀποσπερίτη, μεγαλύτερη ἀπὸ τὸ μεγαλύτερο διαμάντι, ποῦ στολίζει τὸ διάδημα τῆς βασίλισσας, φανερώθηκε μπροστά της. Ἐμεινε ὄρα πολλὴ σὰ σαστισμένη, παίζοντας στὰ λευκὰ, παχουλά της δάχτυλα τὸν ἄμορφο θησαυρὸ. Δάκρυα χαρᾶς τρέχανε ἀπ' τὰ μάτια της.

— Ὁ καημένος ὁ Παῦλος, εἶπε μέσα της. Δὲν μὲ ξέχασε...

Μὰ ἡ λάμψη τοῦ διαμαντιοῦ σκόρπισε ὅλους τοὺς μύρους στοχασμοὺς ἀπ' τὸ μικρὸ της κεφαλάκι. Σηκώθηκε περήφανη, ἔβαψε τ' ἀσημένια καντιλλέρια μπροστὰ στὸν κρυταλλῆνο καθρέφτη, ἔβηκε τὸ περήφανο διαμάντι ἀνάμεσα στὰ ξανθὰ της

μαλλιά καὶ στάθηκε σὰ βασίλισσα ἀνάμεσα στ' ἀσημένια πολύφωτα. Ὅρα πολλὴ ἔμεινε σὰν ἀγαλμα, καμαρώνοντας τὸ ἀσύγκριτο εἶδωλο μέσα στὸ ἀστραφτερὸ κρύσταλλο. Ὑστερα ἕνα χαμογέλο ἀνθισε στὰ χεῖλια της.

— Τόσον ὠραία, θὰ τρελλαθῇ ὅταν ἰδῇ αὐριὸ ὁ βασιλεὺς τῆ βασίλισσά του...

Ἄνοιξε ἕνα ἀσημόχρυσο κουτί κ' ἔκρυψε μέσα τὸ πολυτίμο πετράδι. Καὶ μ' ἕνα χαρούμενο τραγουδάκι ἄρχισε νὰ βγάξῃ τὰ πλούσια φορέματα, νοιώθοντας τὰ βλέφαρα της νὰ βραίνουν ἀπὸ μιὰ γλυκύτατη νύστα.

*

Κοντὰ εἰς τὸ κρεβάτι, ἀπάνω σὲ μιὰ πολυθρόνα, εἴτανε πεταμένη ἡ μεγάλη κερένια κούκλα. Τὸ μάτι τῆς Παυλίνας ἔπεσε ἄθελα ἀπάνω στὸ λησμονημένο παιχνίδι. Τῆς φάνηκε πῶς τὸ στήθος τῆς κούκλας σάλυε ἀπαλὰ καὶ ρυθμικά, σὰ ν' ἀνάσαινε. Τί τρέλλα! Πῆγε κοντὰ της κ' ἔσκυψε τὸ μικρὸ της αὐτὴ ἀπάνω στὸ κερένιο στήθος. Κῆτι τι χτυποῦσε μέσα, σὰν καρδιά. Γέλασε μὲ τὴν τρελλὴ φαντασία της καὶ, τραβώντας τὴ χρυσὴ καρτίτσα ἀπ' τὰ μαλλιά της, τρύπησε τὸ κερένιο στήθος ἀπάνω στὸ μέρος τῆς καρδιάς. Μιὰ σταλαγματιὰ αἷμα πήδησε ἀπ' τὸ λευκὸ ἀγκύλωμα. Ἡ Παυλίνα ἔβγαλε ἕνα γέλιο τρομαγμένο καὶ τραβήχθηκε μακριὰ.

— Τί τρέλλα! εἶπε. Ὅναιρέυομαι ξυπνημένη.

Ἐπεσε μ' ἕνα ἄμορφο κίνημα στὸ λευκὸ της κρεβάτι: κι' ἀποκοιμήθηκε γλυκά. Τὰ μάτια τῆς κερένιας κούκλας μένανε ἀνοιχτὰ μὲς στὸ σκοτάδι καὶ ὕγρα, σὰ δακρυζόμενα.

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

ΒΛΑΧΙΚΟ ΛΑΪΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Τοῦ Σ. Η. Θαλασσινοῦ

Πουλᾶκια διὸ πετάξανε στὸν ἴλιον ποῦ θὰ δῦσει: τὸνα εἶναι ὁ ἔρωτας ποῦ ἔχω γὰ γιὰ σένα καὶ λιὸ καλὰ νὰ πῆγαινε στὴν ἄπεινη καρδιά σου.

Διὸ κοπελιές πηγαίνανε στὸν κάμπο νὰ θερίσουν: ἡ μιὰ δική μου εἶναι, καὶ ἔβκανε καλύτερα νὰρχότανε σέμένα.

Διὸ λαμπερὰ ἀστέρια ποῦ πάντα μοῦ θυμίζουνε τὴ λύπη μου τὴν ἀθτάστη ποῦ τελωμὸ δὲν ἔχει καλύτερα θὰ κάνανε νὰ μὴ τινὲ θυμίζου.

Παιδάκια διὸ πεθάνανε στὸ καλυδόσπιτό τους: κ' εἶναι τὸ ἕνα ἀπ' ἡφτά ἡ ἄμορφη καρδιά μου ποῦ πάει στὸ μνημόρι.

Ἄχ, θάκανε καλύτερα νὰ ἐπαιρνε κέμένα.

Μετᾶφρ. Ν. Α. ΖΑΧΑΡΙΑ

μικρῆς, θὰ κοιτάξῃ τὰ πράματά της καὶ θὰ μπιμπιλίξῃ ὅσο τῆς στρέγει.

Ἐκεῖ πῆγαινε ὁ νοῦς τους. Φιλοτιμηθήκανε νὰ τῆς τᾶναγγελοῦνε κι ἀπὸ τώρα, νὰ τὴν προτομαῖσουνε, γιατί τὸ ξέρανε πῶς ἀπάνω στὴ δουλειὰ δὲ χωράτεθε καὶ δὲν τῆς ἄρεγε νὰ χασουερᾷ. Συγκινηθήκανε ἡ Κατινούλα, σὰν τᾶκουσε ἀπὸ τὴν Ἄννα. Ὁ κ. Ἀντρέας ἀνέθηκε κιόλας—γιὰ φαντάσου!—ὡς τὴν κάμερή της νὰ τῆς ξηγήσῃ τὰ καθέκαστα. Τὸν εἶδε τόσο χαρούμενο, τόσο πρόθυμο, τόσο ἤσυχο, ποῦ τὸ καημένο τὸ κορίτσι ξέχασε πιά τὸν καημὸ της τὴν ψεινὸ, ὕστερις ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ κ. Λανέζου. Μπορεῖ πάλι καὶ νὰ γελάσθηκε, εἶπε μὲ τὸ νοῦ της. Εἰδεμὴ, δὲ θάτανε τόσο ξέθαβρος ὁ κύριος. Κι' ἀλήθεια ὁ κ. Ἀντρέας, ἐνῶ τᾶλεγε τῆς Κατινούλας, ἀντὶς κάπως νὰ συχιστῇ ποῦ τὴν ἔβλεπε κρεβατωμένη, ἄλλο φόβο δὲν εἶχε—ἀλλόκοτος φόβος, μὰ τὸ ναί! — παρὰ μὴπως θελήσῃ μὲ κάθε τρόπο ἡ Κατινούλα νὰ φύγῃ μαζί τους μεθάβριο παρασκευῆ, ὀχτώ τοῦ Ἀλωνάρη, καὶ τότες ἀλλοίμονο, ἐπειδὴ, ἄμα φτάσουνε πρῶτ' πρῶτ' τὸ σάββατο στὸ ξοχικὸ, θάνταρεφτῇ νὰ τὰ βάλῃ ὅλα σὲ τάξη, νὰ δειάσῃ ὅλα τὰ σεντούκια καὶ νὰ τὰ γεμίσῃ ὅλα τὰ ντουλάπια, νὰ σερβίρῃ κιόλας τὴν ἴδια μέρα στὸ

τραπέζι, χωρὶς νὰ μπορέσῃ κανεὶς νὰ τὴν βαστάξῃ, γιατί συνήθιζε καὶ δὲν ἔκουγε λόγο, σὰν τὴν μωδιζανε στὰ τέτοια. Τὴ νόμιζε γιατρεμένη πιά καὶ τέλειωσε ἀνήμπορη μόν' ἔτσι, προσωρινά.

Καὶ τόντις τὸ καημένο τὸ κορίτσι λαχταροῦσε νὰ φύγῃ μαζί μὲ τὸν Κύριο καὶ μὲ τὴ Μοιρίτα, νὰ μὴ χωριστῇ τὸν ἄγγελό της. Ἐτρεμε ἴσως μέσα της γλυκὰ μιὰ κρύφια ἐλπίδα πῶς στὴν πατρίδα της θάνασάνῃ μὲ τῆς θάλασσας τὸν αἶρα, πῶς ἐκεῖ κάτω, στὴν Κερμαρία, μπορεῖ ἄξαφνα καὶ κατὶ νὰ γίνῃ, ἐκεῖ κάτω μπορεῖ νὰ γίνῃ κατὶ ἀπροσδόκητο, κατὶ καινούριον, ἐκεῖ στὸ ποθητὸ της τὸ Χαμανοκόρφι, ὅπου τὴν κόνεψε ἡ Ὀλια τὴν ὄρφανή, ὅπου ζοῦσε πάντα της ἡ Κυρία, ἐκεῖ κάτω μπορεῖ νὰ δῇ καὶ θάμα. Δὲν ἤξερε ἀκόμα ἡ Κατινούλα τί πίκρες ἔπρεπε νὰ καταπιῇ σὰν ποτὶ γιὰ γεμάτο φαρμάκια ἡ ζωὴ της κ' ἕνα ἕνα ἐμελλε νὰ τὰ δοκιμάσῃ, νὰ ποτίσῃ τὴν καρδιά της μ' ἄφτᾶ. Ἴσως καὶ νὰ τὴ σκότουνε τὸ στερνὸ. Τὴν πέμψη τᾶπόγεμα καὶ πάλι τὴν παρασκευῆ, πῆγε ἀπὸ καλοσύνη—ἀμὲ, ἀπὸ τί ἄλλο;—στὴν κάμερή της ὁ κ. Ἀντρέας νὰ τὴν πείσῃ πῶς νὰ μὴν ἔρθῃ, πῶς φρόνιμο δὲν εἶναι, πῶς θὰ μείνῃ δὲ κ' ἡ Ἄννα στὸ Παρίσι, πῶς τὴν ἔχει ἀνάγκη, πῶς ἀνάγκη τὴν ἔχει κι ὁ γιὸς του, ὁ Πά-

βλος, ὁ καμαρωμένος της ὁ ναφτικός, ποῦ γλήγορα ἔρχεται σκόλη, πῶς ὅλοι τους πιά μαζί θὰ κατεβῶνε, τάχα γιὰ νὰ χαρῇ ποῦ τοὺς εἶναι ἡχρήσιμη καὶ σπῆτι. Τὸ ὕφος του, ὕφος ἀθρώπου καλοῦ καὶ σωστοῦ, ποῦ σοῦ μιλεῖ, ἐπειδὴ χρεὸς τοῦ νὰ σοῦ μιλήσῃ καὶ μιλοῦσε τόντις δίχως τὴν παραμικρὴ τὴν ἀννησυχία. Σίγουρα τὰ πράματα, ὅπως τῆς τὰ λέει. Τῆς ἔσφιξε καὶ τὸ χέρι, προτοῦ κατεβῇ. Τιμὴ μεγάλη! Τί καταδεχτικός ποῦ εἴτανε ὁ Κύριος! Καὶ τί δὲν παραδέχεται ἡ Κατινούλα, ὅταν τῆς τὰ πῆς ἔτσι; Χαμογέλασε ἀπαλὰ, τὸν ἐφκαρίστηκε. Ὅταν ἔκουσε στὸν ἄμμο τῆς ἄλλέας τὰ πόδια τῆς Μοιρίτας, τὰ πόδια τοῦ κ. Ἀντρέα ποῦ φέβγανε κ' οἱ δύο, ἔσπασε στὰ κλάματα. Ἀρχιγες θὰ τοὺς ξαναδῇ καὶ ποτὲ της;

Ὁ κ. Ἀντρέας, μ' ὅλη του τὴν ἀπόφαση καὶ τὴ γεωμετρία, πολὺ χαρούμενος δὲν ἔφυγε κείνη τὴ χρονιά. Μάλιστα σὰ λιγάκι δυσπαρεστημένος. Καὶ νομιζῶ ἀπὸ ἐγωισμό, Κάθε καλοκαίρι, προτοῦ μισέψῃ γιὰ τρεῖς μῆνες, συνήθιζε κ' ἔβαζε σὲ μιὰ βελίτσα, βαλίτσα δική τους, ἀγορασμένη τότες, στῆς μακαρίτισσας τὸν καιρὸ, ἕνα σωρὸ πραματάκια, τυλιγμένα σὲ χωριστὰ χαρτάκια, συγυρισμένα μὲ τάξη καὶ ποῦ ὅλα τὰ βαστοῦσε ἀπὸ τὴν Ὀλια. Μέσα καὶ τὰ χε-